

226**TRAKTAT****o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Włoską,**

sporządzony w Warszawie dnia 11 października 1991 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 11 października 1991 r. został sporządzony w Warszawie Traktat o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Włoską w następującym brzmieniu:

TRAKTAT**o przyjaźni i współpracy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Włoską**

Rzeczpospolita Polska i Republika Włoska, zwane dalej Wysokimi Umawiającymi się Stronami:

— pragnąc podkreślić przyjaźń tradycyjnie łączącą oba państwa i narody oraz umocnić dwustronne więzi w dziedzinie politycznej, gospodarczej, kulturalnej i naukowej,

— zamierzając przyczynić się do ustanowienia ładu międzynarodowego, opartego na prawie, pokoju, demokracji i wolności,

— biorąc pod uwagę polityczne i instytucjonalne zmiany, jakie dokonały się w Europie,

— kierując się pragnieniem, aby przełamanie europejskich podziałów stało się nieodwracalne, a procesom upodobniania się i zbliżania do siebie przyświecały zasady sprawiedliwości, pluralizmu i gospodarki rynkowej,

— uznając fundamentalne znaczenie Aktu Końcowego z Helsinek, Paryskiej Karty dla Nowej Europy i innych dokumentów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz potwierdzając podjęte w nich zobowiązania,

— respektując normy prawa międzynarodowego, a szczególnie zobowiązania wynikające z Karty Narodów Zjednoczonych, oraz wiedzione wolą wzmocnienia autorytetu Organizacji Narodów Zjednoczonych w jej wysiłkach na rzecz urzeczywistnienia pokoju, bezpieczeństwa i dobrobytu na świecie,

— mając zdecydowaną wolę współpracy, we wspólnej perspektywie europejskiej, w celu realizacji większej stabilności i bezpieczeństwa na kontynencie europejskim,

— świadome istotnej roli, jaką Organizacja Paktu Północno-Atlantyckiego i Unia Zachodnioeuropejska odgrywają dla bezpieczeństwa w Europie,

— pragnąc wnieść wkład w dzieło zbliżenia narodów europejskich, ich lepszego wzajemnego poznania i zrozumienia poprzez wspólne inicjatywy realizowane

także w ramach integracji regionalnej, ze szczególnym uwzględnieniem Heksagonale,

— pragnąc umocnić stosunki dwustronne oraz nadać im nową jakość i wymiar,

postanowiły zawrzeć niniejszy traktat i uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

1. Wysokie Umawiające się Strony będą rozwijać stosunki we wszystkich dziedzinach będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, nieprzerwanie i konsekwentnie pogłębiać współpracę, zabiegać o dalsze zbliżenie między narodem polskim i włoskim dla podniesienia ich poziomu życia i silniejszego podkreślenia wspólnego dziedzictwa, tradycji i kultury.

2. Strony będą zawierały, w razie potrzeby, umowy i porozumienia w celu wprowadzenia w życie postanowień niniejszego traktatu.

3. Strony będą rozwijały wzajemną współpracę, zwłaszcza poprzez dwustronne kontakty zmierzające do uzgodnienia i koordynacji wspólnych inicjatyw na różnych szczeblach.

Artykuł 2

1. Wysokie Umawiające się Strony będą prowadziły konsultacje na temat ważnych problemów międzynarodowych interesujących obie Strony, w szczególności dotyczących bezpieczeństwa i rozbrojenia w Europie oraz stosunków między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi.

2. Strony nadadzą tym konsultacjom charakter regularny i okresowy. W tym celu spotkania na najwyższym szczeblu odbywać się będą corocznie; Ministrowie Spraw Zagranicznych spotykać się będą przynajmniej raz w roku; inni członkowie rządów będą odbywać konsultacje okresowo.

3. Regularne konsultacje będą miały miejsce także na szczeblu przedstawicieli obu Ministerstw Spraw Zagranicznych. Ich tematyka obejmie sprawy międzynarodowe lub dwustronne będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania.

4. Strony sprzyjać będą także zacieśnianiu stosunków między Parlamentami obu państw.

Artykuł 3

Wysokie Umawiające się Strony stwierdzają, że groźba użycia siły lub jej użycie muszą być wykluczone jako narzędzie rozwiązywania sporów międzynarodowych. Strony sprzyjają wzmocnieniu roli ONZ i jej wyspecjalizowanych organizacji w obliczu narastającej globalizacji i współzależności międzynarodowych wydarzeń. W związku z tym przywiązują one wielkie znaczenie do pełnego poszanowania Karty Narodów Zjednoczonych przez wszystkie państwa—sygnatariuszy i uważają, iż ONZ dysponuje właściwymi środkami dla zabezpieczenia pokoju na świecie.

Artykuł 4

Wysokie Umawiające się Strony wzmogą wysiłki na rzecz ustanowienia nowego ładu europejskiego, poprzez równowagę wojskową lub coraz niższe poziomy zbrojeń, zgodnie z zasadami zachowania stabilności, niezbędnego poziomu wystarczalności zbrojeń oraz zmniejszenia zależności od broni nuklearnej. W tym celu Strony pragną zawarcia nowych porozumień dotyczących rozbrojenia, umocnienia zaufania i bezpieczeństwa, a także ich pełnej realizacji.

Artykuł 5

Wysokie Umawiające się Strony są przekonane o konieczności wzmocnienia wzajemnych stosunków w dziedzinie bezpieczeństwa dla pogłębienia zaufania i stabilizacji w Europie. W tym celu Strony będą rozwijały kontakty w dziedzinie wojskowej na różnych poziomach, poprzez regularne wizyty ministrów obrony, szefów sztabów generalnych, delegacji i jednostek różnych broni oraz słuchaczy polskich i włoskich akademii wojskowych.

Artykuł 6

W przypadku sytuacji lub sporu, które według jednej ze Stron mogłyby zagrozić pokojowi i bezpieczeństwu międzynarodowemu, Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się przyjąć wspólne stanowisko, w granicach możliwości, przy podejmowaniu najbardziej odpowiednich środków dla złagodzenia napięcia. Jeśli jedna ze Stron uzna, że określona sytuacja lub określony spór zagraża jej najwyższym interesom bezpieczeństwa, może ona zwrócić się do drugiej Strony o bezzwłoczne konsultacje dwustronne, również w celu znalezienia, jeśli pojawi się taka konieczność, odpowiednich form pomocy dla Strony, która uważa się za zagrożoną.

Artykuł 7

Wysokie Umawiające się Strony są zdecydowane wzmocnić, poprzez Konferencję Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, demokrację i rządy prawa, wspierać ustanowienie przyjaznych stosunków między wszystkimi państwami, umacniać bezpieczeństwo i zasady humanitaryzmu, współpracę gospodarczą, kulturalną i ekologiczną na kontynencie europejskim. Są one przeświadczone, że wyniki Paryskiego Spotkania

KBWE z 1990 r., do których Rzeczpospolita Polska i Republika Włoska wniosły swój czynny wkład, oraz w szczególności polepszenie współpracy w Europie poprzez ustanowienie nowych stałych struktur doprowadzą do umocnienia pokoju na naszym kontynencie.

Artykuł 8

1. Wysokie Umawiające się Strony zintensyfikują działania na rzecz jedności na kontynencie europejskim, opartej na zasadach demokracji, wolności, pluralizmu, poszanowania praw ludzkich, i będą sprzyjać pogłębieniu europejskich procesów integracyjnych, umożliwiających między innymi poprawę zbiorowego bytu materialnego.

2. W szczególności pragną one dalszego wzmocnienia Wspólnot Europejskich i ich powiązań z innymi państwami Europy poprzez układy o stowarzyszeniu, włącznie z perspektywą ich członkostwa — w czasie i trybie, jakie okażą się najwłaściwsze.

3. Obie Strony wyrażają przekonanie, iż rychłe stowarzyszenie Rzeczypospolitej Polskiej ze Wspólnotami Europejskimi stanowi ważny etap w rozwoju procesu integracji europejskiej.

4. Republika Włoska uważa za pozytywne wyrażone przez Rzeczpospolitą Polską pragnienie członkostwa we Wspólnotach Europejskich, stosownie do warunków przewidzianych przez traktaty.

5. Republika Włoska udzieli Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach swych możliwości, niezbędnej pomocy w dostosowywaniu polskiego ustawodawstwa do norm i reguł wspólnotowych.

Artykuł 9

1. Wysokie Umawiające się Strony przyjmują z zadowoleniem intensyfikowanie ich współpracy gospodarczej, finansowej, naukowo-technicznej, menadżerskiej i ekologicznej. Zobowiązują się do jej dalszego pogłębiania, w tym — w najnowocześniejszych technologicznie dziedzinach. Strony uważają, że rozwój ten odpowiada ich wzajemnie uzupełniającym się współzależnym systemom gospodarczym, mogąc stanowić trwały punkt odniesienia także dla pozostałych państw europejskich.

2. W tym celu Strony zamierzają popierać intensyfikację niezbędnych kontaktów na szczeblu politycznym, technicznym i w sferze przedsiębiorczości, a także sprzyjać tworzeniu odpowiednich struktur instytucjonalnych. Zakładają także nawiązanie ściślejszych powiązań w dziedzinie ustawodawstwa gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem spółek mieszanych i swobody inwestowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Włoskiej.

3. Każda ze Stron będzie starała się poprawić na swym terytorium warunki działania prywatnych i państwowych przedsiębiorstw partnera, w szczególności w dziedzinie bezpośrednich inwestycji i ochrony zainwestowanego kapitału. Strony będą współdziałały na rzecz zwiększenia udziału kapitału włoskiego, inwestowanego w polską gospodarkę.

4. Strony będą wspierały współpracę prywatnych i państwowych przedsiębiorstw z obu krajów, a w szczególności małych i średnich.

5. Rzeczpospolita Polska zapewni pełne wykorzystanie przedsięwzięć finansowych Rządu Włoskiego dla inwestycji na jej terytorium. Strony będą sprzyjały rozwojowi instytucji finansowych w Polsce, wykorzystując także włoskie doświadczenia na tym polu.

6. Strony zobowiązują się do rozwijania współpracy z wielostronnymi instytucjami gospodarczymi i międzynarodowymi organizacjami finansowymi, w szczególności inicjując formy współpracy w ramach Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju.

7. Republika Włoska będzie nadal popierała we właściwych gremiach wysiłki mające przynieść rozwiązanie problemu polskiego zadłużenia.

Artykuł 10

W celu ułatwienia przejścia polskiej gospodarki do systemu rynkowego Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się do współpracy w zakresie szkolenia zawodowego i menadżerskiego, do rozwijania technicznej współpracy, zwłaszcza w odniesieniu do polityki gospodarczej i prawodawstwa.

Artykuł 11

W ramach istniejących i przyszłych porozumień między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i w oparciu o przyjęte w nich uregulowania prawne Wysokie Umawiające się Strony, stosownie do swych kompetencji, zamierzają umacniać współpracę gospodarczą w dziedzinach będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy przemysłowej. Strony będą sprzyjały poprawie ogólnych warunków kooperacji między przedsiębiorstwami i przedsiębiorcami, promocji i ochronie inwestycji oraz współpracy naukowej i technologicznej, a także w energetyce, petrochemii, rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, elektronice, telekomunikacji, transporcie, ochronie środowiska, usługach finansowych, turystyce, kształceniu zawodowym i technicznym.

Artykuł 12

Każda z Wysokich Umawiających się Stron, zgodnie z jej systemem prawnym i porozumieniami międzynarodowymi w tej dziedzinie, zapewni ochronę praw, włącznie z prawem do opieki społecznej, legalnie przebywającym i zatrudnionym na jej terytorium obywatelom drugiej Strony.

Artykuł 13

Zobowiązania wynikające dla Republiki Włoskiej z jej dwustronnych umów z Rzeczpospolitą Polską respektują kompetencje Wspólnot Europejskich i postanowienia uchwalone przez ich instytucje, a także inne postanowienia uzgodnione między państwami — członkami EWG, na drodze urzeczywistniania systemu wspólnotowego.

Artykuł 14

Obie Wysokie Umawiające się Strony pragną, aby rozwojowi współpracy między państwami europejskimi towarzyszyło wzmocnienie więzi solidarności z państwami na pozostałych kontynentach.

Artykuł 15

1. Wysokie Umawiające się Strony, świadome wielkiego znaczenia ochrony środowiska dla pomyślnego bytu narodów obu państw, zobowiązują się wspierać każde użyteczne działanie na rzecz ekologicznej ochrony zasobów naturalnych.

2. Strony zapewniają się wzajemnie, iż będą ponadto pobudzać i wspierać wszelkie formy współpracy na rzecz ochrony przyrody i zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych, w tym — rodzimej flory i fauny oraz ich biologicznych i genetycznych odmian, a także działać na rzecz zabezpieczenia i ochrony przed skażeniami wód morskich i śródlądowych.

Artykuł 16

1. Wysokie Umawiające się Strony dołożą wszelkich starań dla intensyfikacji swej współpracy naukowej oraz w dziedzinie najnowszych technologii, zarówno w oparciu o już uzgodnione programy, jak i poprzez określenie nowych priorytetowych obszarów współdziałania.

2. Jako priorytetową Strony uznają współpracę w dziedzinie innowacji technologicznych. Zintensyfikują one wzajemne rozpoznanie technologicznych aspektów inicjatyw przemysłowych w tych dziedzinach, ze szczególnym uwzględnieniem energochłonności i modernizacji infrastruktury.

3. Strony dołożą także starań dla doprowadzenia w dziedzinach wymienionych w ustępach 1 i 2 do organicznej współpracy w skali europejskiej, wspierając włączenie polskich struktur do wielostronnych europejskich programów współpracy naukowo-technicznej.

Artykuł 17

1. Opierając się na wielowiekowym procesie wzajemnego wzbogacania kultury obu narodów i ich wkładzie do cywilizacji europejskiej, Rzeczpospolita Polska i Republika Włoska nie będą szczędzić wysiłków dla dalszego rozwijania dwustronnej współpracy kulturalnej.

2. Wysokie Umawiające się Strony poświęcą szczególną uwagę wzajemnemu upowszechnianiu wiedzy o narodowym dorobku w dziedzinie kultury i sztuki.

3. Strony podtrzymują zobowiązania wynikające z umowy o ustanowieniu polskiego Instytutu Kultury w Rzymie i włoskiego w Krakowie oraz zapewnią szersze poparcie rozwojowi ich działalności. Potwierdzają też swą gotowość do ułatwiania dostępu do języka i kultury drugiej Strony poprzez wspieranie państwowych i prywatnych inicjatyw, a także poprzez wymianę stypendystów i studentów.

4. Strony będą zachęcać do bezpośredniej współpracy między środowiskami akademickimi, kulturalnymi i artystycznymi obu krajów oraz między organizacjami działającymi na tym polu.

5. Strony zobowiązują się do umożliwienia nauczania języka drugiej Strony w szkołach i uczelniach. W tym celu każda ze Stron przekaże do dyspozycji drugiej Strony środki umożliwiające kształcenie i doskonalenie wykładowców oraz pomoce naukowe, włącznie z wykorzystaniem telewizji i radia, środków audiowizualnych i technik informatycznych. Strony udzielą poparcia inicjatywom tworzenia szkół dwujęzycznych.

6. Strony poprą inicjatywy sprzyjające współpracy w dziedzinie radia, telewizji i innych środków masowego przekazu dla wzajemnego pogłębiania wszechstronnej wiedzy o sobie. Strony będą zachęcały do powstawania cyklicznych emisji dwujęzycznych oraz seriali telewizyjnych poświęconych ważniejszym historycznym wydarzeniom w obu krajach.

Artykuł 18

1. Wysokie Umawiające się Strony zobowiązują się do wzajemnej pomocy w zakresie ochrony i waloryzacji swych zasobów kulturalnych i artystycznych, a także do popierania współpracy między instytucjami ochrony i konserwacji zabytków, muzeami i specjalistycznymi instytucjami z tej dziedziny.

2. Strony uzgadniają, że przemycone lub nielegalnie wwieszone na ich terytorium dzieła sztuki mają być zwracane drugiej Wysokiej Umawiającej się Stronie.

Artykuł 19

1. Wysokie Umawiające się Strony będą popierać rozwój bezpośrednich kontaktów między obywatelami i partiami, organizacjami związkowymi, fundacjami, ośrodkami badawczymi, stowarzyszeniami kobiecymi, organizacjami sportowymi, związkami wyznaniowymi, stowarzyszeniami ekologicznymi i innymi. Wszelkimi sposobami wspierać będą wymianę młodzieżową.

2. Strony sprzyjać będą bliźniaczym związkom między miastami i zacieśnianiu kontaktów między poszczególnymi miejscowościami, regionami i innymi jednostkami terytorialnymi i administracyjnymi.

Artykuł 20

Wysokie Umawiające się Strony podejmą współpracę w zwalczaniu nielegalnego przewozu narkotyków i zorganizowanej przestępczości. W tym celu Strony zobowiązują się, w razie potrzeby, do wymiany niezbędnych informacji.

Artykuł 21

1. Zobowiązania wynikające z niniejszego traktatu nie naruszają dwustronnych i wielostronnych zobowiązań traktatowych, jakie Wysokie Umawiające się Strony zaciągnęły przed nabraniem mocy przez niniejszy traktat.

2. Niniejszy traktat nie jest wymierzony przeciwko interesom żadnego państwa.

Artykuł 22

Traktat niniejszy podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Rzymie.

Artykuł 23

Traktat niniejszy jest zawarty na okres 20 lat i ulega automatycznemu przedłużeniu na dalsze pięcioletnie okresy, jeżeli żadna z Wysokich Umawiających się Stron nie wypowie go drugiej Stronie, na drodze notyfikacji, na jeden rok przed upływem danego okresu.

Traktat niniejszy sporządzono w Warszawie dnia 11 października 1991 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i włoskim, przy czym obydwa teksty są jednakowo autentyczne.

Za Rzeczpospolitą Polską:
K. Skubiszewski

Za Republikę Włoską:
G. de Michelis

Po zaznajomieniu się z powyższym traktatem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

— został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,

— jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,

— będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 4 grudnia 1991 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L.S.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*